

KOMISSION ASETUS (EU) N:o 715/2013,**annettu 25 päivänä heinäkuuta 2013,****arviointiperusteista sen määrittämiseksi, milloin kupariromu lakkaa olemasta jätettä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY nojalla**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta 19 päivänä marraskuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Useiden jätevirtojen arvioinnin perusteella on todettu, että kupariromun kierrätysmarkkinat hyötyisivät siitä, että kehitettäisiin erityiset arviointiperusteet sen määrittämiseksi, milloin jätteestä saatu kupariromu lakkaa olemasta jätettä. Näiden arviointiperusteiden olisi taattava ympäristönsuojelun korkea taso. Ne eivät saisi rajoittaa metalliromun luokittelua jätteeksi unionin ulkopuolisissa maissa.
- (2) Euroopan komission Yhteisen tutkimuskeskuksen selvitykset ovat osoittaneet, että kupariromulle on olemassa markkinat ja kysyntää; kyseistä romua käytetään muiden kuin rautametallien tuotannon raaka-aineena. Siksi kupariromun olisi oltava riittävän puhdasta ja vastattava metalleja tuottavan teollisuuden vaatimia asianmukaisia romustandardeja tai -eritelmiä.
- (3) Arviointiperusteilla, joiden mukaisesti määritetään, milloin kupariromu lakkaa olemasta jätettä, olisi varmistettava, että hyödyntämistoimista saatava kupariromu täyttää muita kuin rautametalleja tuottavan teollisuuden tekniset vaatimukset ja että se on tuotteisiin sovellettavan voimassa olevan lainsäädännön ja standardien mukaista eikä aiheuta haitallisia kokonaisvaikutuksia ympäristölle tai ihmisten terveydelle. Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen selvitykset ovat osoittaneet, että ehdotetut arviointiperusteet, jotka koskevat hyödyntämistoi-
messa syöttöpanoksena käytettävää jätettä, käsittelyprosesseja ja -tekniikoita sekä hyödyntämistoi-
mesta saatavaa kupariromua, täyttävät nämä tavoitteet, sillä niiden mukaisesti tuotetulla kupariromulla ei pitäisi olla vaarallisia ominaisuuksia ja sen pitäisi olla riittävän puhdasta eimetalliyhdisteistä.
- (4) Arviointiperusteiden noudattamisen varmistamiseksi on asianmukaista säätää, että kupariromusta, joka on lakannut olemasta jätettä, annetaan tieto ja että sovelletaan laadunhallintajärjestelmää.
- (5) Arviointiperusteita voidaan joutua arvioimaan uudelleen, jos kupariromun markkinaolosuhteisen kehityksen seurannan yhteydessä havaitaan haitallisia vaikutuksia kupariromun kierrätysmarkkinoihin etenkin romun saatavuuden ja käyttömahdollisuuksien osalta.
- (6) Jotta toiminnanharjoittajat voisivat mukautua arviointiperusteisiin, joiden mukaisesti määritetään, milloin kupariromu lakkaa olemasta jätettä, on asianmukaista säätää, että tätä asetusta sovelletaan kohtuullisen siirtymäajan jälkeen.
- (7) Direktiivin 2008/98/EY 39 artiklalla perustettu komitea ei ole antanut lausuntoa tässä asetuksessa säädetyistä toimenpiteistä, minkä vuoksi komissio on antanut neuvostolle toimenpiteitä koskevan ehdotuksen ja toimittanut sen Euroopan parlamentille. Neuvosto ei käsitellyt asiaa kahden kuukauden määräajassa, josta säädetään menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 annetun neuvoston päätöksen 1999/468/EY ⁽²⁾ 5 a artiklassa, ja komissio toimitti sen vuoksi ehdotuksen Euroopan parlamentille viipymättä. Euroopan parlamentti ei ole vastustanut toimenpidettä neljän kuukauden kuluessa siitä, kun ehdotus on toimitettu sille edellä mainitulla tavalla,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla**Kohde**

Tässä asetuksessa vahvistetaan arviointiperusteet, joiden mukaisesti määritetään, milloin kupariromu lakkaa olemasta jätettä.

2 artikla**Määritelmät**

Tässä asetuksessa sovelletaan direktiivissä 2008/98/EY vahvistettuja määritelmiä.

Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 'kupariromulla' pääasiassa kuparista ja kupariseoksista koostuvaa romumetallia;
- 'haltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka hallussa kupariromu on;
- 'tuottajalla' haltijaa, joka siirtää kupariromun toiselle haltijalle ensimmäistä kertaa kupariromuna, joka on lakannut olemasta jätettä;

⁽¹⁾ EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3.⁽²⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

4. 'maahantuojalla' unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tuo unionin tullialueelle kupariromua, joka on lakannut olemasta jätettä;
5. 'pätevällä henkilöstöllä' henkilöstöä, jonka kokemus tai koulutus on pätevänyt seuraamaan ja arvioimaan kupariromun ominaisuuksia;
6. 'silmämääräisellä tarkastuksella' kupariromun tarkastusta, joka kattaa lähetyksen kaikki osat ja joka tehdään aistinvaraisesti tai ilman erikoislaitteita;
7. 'lähetyksellä' kupariromuerää, joka on tarkoitus toimittaa tuottajalta toiselle haltijalle ja joka voi olla lastattu joko yhteen tai useampaan kuljetusyksikköön, kuten konttiin.

3 artikla

Kupariromua koskevat arviointiperusteet

Kupariromu lakkaa olemasta jätettä, kun siirrettäessä se tuottajalta toiselle haltijalle kaikki seuraavat ehdot täytyvät:

1. hyödyntämistoimesta saatu kupariromu täyttää liitteessä I olevassa 1 kohdassa vahvistetut arviointiperusteet;
2. hyödyntämistoimessa syöttöpanoksena käytetty jäte täyttää liitteessä I olevassa 2 jaksossa vahvistetut arviointiperusteet;
3. hyödyntämistoimessa syöttöpanoksena käytetty jäte on käsitelty liitteessä I olevassa 3 jaksossa vahvistettujen arviointiperusteiden mukaisesti;
4. tuottaja on täyttänyt 4 ja 5 artiklassa vahvistetut vaatimukset.

4 artikla

Vaatimustenmukaisuusilmoitus

1. Tuottajan tai maahantuojan on annettava kustakin kupariromulähetyksestä liitteessä II olevan mallin mukainen vaatimustenmukaisuusilmoitus.
2. Tuottajan tai maahantuojan on toimitettava vaatimustenmukaisuusilmoitus kupariromulähetyksen seuraavalle haltijalle. Tuottajan tai maahantuojan on säilytettävä vaatimustenmukaisuusilmoituksen jäljennös vähintään yhden vuoden ajan sen antamisajankohdasta ja asetettava se pyynnöstä toimivaltaisten viranomaisten saataville.
3. Vaatimustenmukaisuusilmoitus voi olla sähköisessä muodossa.

5 artikla

Hallintojärjestelmä

1. Tuottajan on sovellettava hallintajärjestelmää, jonka avulla voidaan osoittaa 3 artiklassa tarkoitettujen arviointiperusteiden noudattaminen.
2. Hallintajärjestelmään on sisällyttävä dokumentoidut menettelyt, jotka koskevat kutakin seuraavista seikoista:
 - a) liitteessä I olevassa 1 jaksossa esitetty hyödyntämistoimesta saatavan kupariromun laadunvalvonta (mukaan lukien näytteenotto ja analysointi);

- b) liitteessä I olevassa 1.5 jaksossa esitetty säteilyvalvonnan tehokkuus;
- c) liitteessä I olevassa 2 jaksossa esitetty hyödyntämistoimessa syöttöpanoksena käytettävän jätteen hyväksyntätarkastus;
- d) liitteessä I olevassa 3.3 jaksossa kuvattu käsittelyprosessien ja -tekniikoiden seuranta;
- e) asiakkailta saatu palaute kupariromun laatuvaatimusten noudattamisesta;
- f) edellä olevan a–d alakohdan mukaisesti toteutettujen valvontatoimien tulosten kirjaaminen;
- g) laadunhallintajärjestelmän uudelleentarkastelu ja parantaminen;
- h) henkilöstön koulutus.

3. Laadunhallintajärjestelmässä on määriteltävä myös liitteessä I kunkin arviointiperusteeseen osalta vahvistetut erityiset seuranta-vaatimukset.

4. Jos minkä tahansa liitteessä I olevassa 3.3 kohdassa tarkoitetuista käsittelyistä suorittaa edellinen haltija, tuottajan on varmistettava, että tavarantoimittaja soveltaa tämän artiklan vaatimukset täyttävää hallintajärjestelmää.

5. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008⁽¹⁾ määritellyn vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, joka on akkreditoitu mainitun asetuksen mukaisesti, tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1221/2009⁽²⁾ 2 artiklan 20 kohdan b alakohdassa määritellyn ympäristötodentajan, joka on akkreditoitu tai joka on saanut toimiluvan kyseisen asetuksen mukaisesti, on todennettava, että laadunhallintajärjestelmä täyttää tämän artiklan vaatimukset. Todentaminen on tehtävä joka kolmas vuosi.

Tässä asetuksessa mainitun todentamisen saavat suorittaa ainoastaan todentajat, joiden akkreditoinnin pätevyysalue tai lupa vastaa seuraavia asetuksessa (EY) N:o 1893/2006⁽³⁾ määritettyjä NACE-koodeja:

- a) * NACE-koodi 38 (Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys); tai
- b) * NACE-koodi 24 (Metallien jalostus), erityisesti alakoodi 24.44 (Kuparin valmistus).

6. Maahantuojan on vaadittava, että sen tavarantoimittajat soveltavat 1, 2 ja 3 kohdan vaatimukset täyttävää hallintajärjestelmää, jonka riippumaton ulkopuolinen todentaja on todentanut.

⁽¹⁾ EUVL L 218, 13.8.2008, s. 30.

⁽²⁾ EUVL L 342, 22.12.2009, s. 1.

⁽³⁾ EUVL L 393, 30.12.2006, s. 1.

Toimittajan hallintajärjestelmän on oltava sellaisen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen sertifioima, jonka on akkreditoitunut jokin seuraavista:

- a) akkreditointielin, joka on onnistuneesti läpäissyt asetuksen (EY) N:o 765/2008 14 artiklan mukaisesti tunnustetun elimen vertaisarvioinnin;
- b) ympäristötodentaja, joka on asetuksen (EY) N:o 1221/2009 mukaisesti saanut akkreditoinnin tai toimiluvan akkreditointi- tai toimilupaelimeltä, joka on osallistunut vertaisarviointiin kyseisen asetuksen 31 artiklan mukaisesti.

Todentajien, jotka haluavat toimia kolmansissa maissa, on hankittava erityinen akkreditointi tai lupa asetuksessa (EY) N:o

765/2008 säädettyjen eritelmien mukaisesti tai noudattaen asetusta (EY) N:o 1221/2009 yhdessä komission päätöksen 2011/832/EU ⁽¹⁾ kanssa.

7. Tuottajan on pyynnöstä annettava toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus tutustua hallintajärjestelmään.

6 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2014.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 25 päivänä heinäkuuta 2013.

Komission puolesta

Puheenjohtaja

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ EUVL L 330, 14.12.2011, s. 25.

LIITE I

Kupariromua koskevat arviointiperusteet

Perusteet	Omaavontavaatimukset
Osa 1. Hyödyntämistoimesta saatavan kupariromun laatu	
1.1 Romu on luokiteltava asiakkaan laatiman eritelmän, toimialan eritelmän tai standardin mukaisesti käytettäväksi suoraan metalliaineiden tai -esineiden tuotantoon sulattamoissa, jalostamoissa, toistosulatuslaitoksissa ja muissa metallien tuotantolaitoksissa.	Pätevän henkilöstön on luokiteltava jokainen lähetys.
1.2 Vieraiden aineiden kokonaismäärä saa olla enintään 2 painoprosenttia. Vieraita aineita ovat: — muut metallit kuin kupari ja kupariseokset; — ei-metalliset aineet kuten maa, pöly, eristemateriaalit ja lasi; — palavat ei-metalliset aineet kuten kumi, muovi, tekstiilit, puu ja muut kemialliset tai orgaaniset aineet; — kuona, hehkuhile, vaahdot, säkkisuodatinpöly, hiomapöly ja liete.	Pätevän henkilöstön on tarkastettava silmämääräisesti jokainen lähetys. Sopivin välijoin (vähintään joka kuudes kuukausi) kustakin kupariromuluokasta on analysoitava edustavat näytteet vieraiden aineiden kokonaismäärän määrittämiseksi. Vieraiden aineiden kokonaismäärä on mitattava painon mukaan sen jälkeen, kun kupari-/kupariseosmetallihiukkaset ja -esineet on eroteltu vieraista aineista koostuvista hiukkasista ja esi- neistä käsinlajittelulla tai muilla erotusmenetelmillä (kuten magneetilla tai tiheyteen perustuvalla menetelmällä). Edustavien näytteiden sopiva analysointitiheys on määritettävä ottaen huomioon seuraavat tekijät: — odotettu vaihtelevuus (esimerkiksi aiempien tulosten perusteella); — hyödyntämistoimessa syöttöpanoksena käytetyn jätteen laadun ja käsittelyprosessin suorituskyvyn ominainen vaihteluriski; — valvontamenetelmän ominainen tarkkuus; sekä — tulosten läheisyys suhteessa vieraiden aineiden kokonaismäärälle asetettuun raja-arvoon. Valvontatiheyden määrittäminen olisi dokumentoitava osana hallintajärjestelmää, ja sen olisi oltava saatavilla tarkastusta varten.
1.3 Romu ei saa sisältää ylimääräistä metallioksidia missään muodossa, lukuun ottamatta valmistellun romun ulkoarastoinnista normaaleissa ilmasto-olosuhteissa aiheutuvia tyypillisiä määriä.	Pätevän henkilöstön on tarkastettava silmämääräisesti jokainen lähetys.
1.4 Romussa ei saa olla näkyvää öljyä, öljyisiä emulsioita, voiteluaineita tai rasvaa lukuun ottamatta vähäisiä määriä, jotka eivät aiheuta tippumista.	Pätevän henkilöstön on tarkastettava silmämääräisesti jokainen lähetys kiinnittäen erityistä huomiota niihin osiin, joista öljyä todennäköisimmin tippuu.
1.5 Radioaktiivisen romumetallin valvontaa ja siihen liittyviä toimintamenettelyjä koskevien kansallisten tai kansainvälisten sääntöjen mukaisia toimia ei tarvita. Tämä vaatimus ei rajoita Euratomin perustamissopimuksen III luvun nojalla annetun työntekijöiden ja yleisön terveyden suojelua koskevan lainsäädännön ja erityisesti neuvoston direktiivin 96/29/Euratom ⁽¹⁾ soveltamista.	Pätevän henkilöstön on tarkastettava jokaisen lähetyksen radioaktiivisuus. Jokaisen romulähetyksen mukana on oltava radioaktiivisen romumetallin valvontaa ja siihen liittyviä toimintamenettelyjä koskevien kansallisten tai kansainvälisten sääntöjen mukainen todistus. Todistus voidaan liittää muihin lähetyksen mukana kulkeviin asiakirjoihin.

Perusteet	Omaavontavaatimukset
1.6 Romulla ei saa olla mitään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY liitteessä III lueteltuja vaarallisia ominaisuuksia. Romun on täytettävä komission päätöksessä 2000/532/EY (2) vahvistetut pitoisuusrajat eikä se saa ylittää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 (3) liitteessä IV vahvistettuja pitoisuusrajoja. Kupariseoksiin sisältyvien seosmetallien ominaisuuksilla ei ole merkitystä tämän vaatimuksen kannalta.	Pätevän henkilöstön on tarkastettava silmämääräisesti jokainen lähetys. Jos silmämääräinen tarkastus herättää epäilyjä romun mahdollisista vaarallisista ominaisuuksista, on suoritettava asianmukaisia lisätarkastustoimia, kuten näytteenotto ja testaus, mikäli mahdollista. Henkilöstölle on annettava koulutusta kupariromuun mahdollisesti liittyvistä vaarallisista ominaisuuksista sekä materiaalien ainesosista tai ominaispiirteistä, joiden avulla vaaralliset ominaisuudet voidaan tunnistaa. Vaarallisten aineiden tunnistamismenettely on dokumentoitava osana hallintajärjestelmää.
1.7 Romuun ei saa sisältyä paineistettuja, suljettuja tai riittämättömästi avattuja säiliöitä, jotka voivat aiheuttaa räjähdyksiä metallisulattojen uuneissa.	Pätevän henkilöstön on tarkastettava silmämääräisesti jokainen lähetys.
1.8 Romu ei saa sisältää PVC:tä pinnoitteiden, maalien tai jäännösmuovien muodossa.	Pätevän henkilöstön on tarkastettava silmämääräisesti jokainen lähetys.

Osa 2. Hyödyntämistoimessa syöttöpanoksena käytettävä jäte

2.1 Syöttöpanoksena saa käyttää ainoastaan hyödyntämiskelpoista kuparia tai kupariseoksia sisältävää jätettä. 2.2 Syöttöpanoksena ei saa käyttää vaarallista jätettä, paitsi jos voidaan esittää todisteet siitä, että käsittelyjä ja tekniikoita koskevien perusteiden yhteydessä määritetyt prosesseja ja tekniikoita on sovellettu kaikkien vaarallisten ominaisuuksien poistamiseksi. 2.3 Syöttöpanoksena ei saa käyttää seuraavia jätteitä: — viilajauhot ja sorvinlastut, jotka sisältävät öljyä tai öljyisiä emulsioita, ja — tynnyrit ja säiliöt, lukuun ottamatta romuajoneuvojen laitteistoja, jotka sisältävät tai ovat sisältäneet öljyä tai maaleja.	Pätevän henkilöstön, joka on koulutettu tunnistamaan jäte, joka ei täytä tässä jaksossa vahvistettuja arviointiperusteita, on suoritettava hyväksyntätarkastus kaikille vastaanotetuille jätteille (silmämääräinen tarkastus) ja niiden mukana seuraaville asiakirjoille.

Osa 3. Käsittelyprosessit ja -tekniikat

3.1 Kupariromu on oltava eroteltu lähteessä tai keräyksen yhteydessä ja sen on oltava käsitelty kupariromun erottamiseksi ei-metallisista ja ei-kuparimetallisista osista. Näistä toimista peräisin oleva kupariromu on pidettävä erillään muusta jätteestä. 3.2 Kaikki mekaaniset käsittelyt (kuten pilkkominen, leikkaaminen, repiminen, rakeistaminen, lajittelu, erottelu, puhdistus, epäpuhtauksien poistaminen ja tyhjentäminen), jotka ovat tarpeen metalliromun valmistelemiseksi suoraan lopullisessa käyttötarkoituksessa käyttöä varten, on oltava saatettu loppuun. 3.3 Vaarallisia ainesosia sisältävään jätteeseen sovelletaan seuraavia erityisvaatimuksia: — Sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta tai romuajoneuvoista peräisin oleville syöttömateriaaleille on oltava suoritettu kaikki Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/96/EY (4) 6 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/53/EY (5) 6 artiklassa vaaditut käsittelyt.	

Perusteet	Omavalvontavaatimukset
— Käytöstä poistettuihin laitteisiin sisältyvät kloorifluorihilivedyt on oltava kerätty talteen toimivaltaisen viranomaisen hyväksymässä prosessissa.— Kaapelit on oltava katkottu tai kuorittu. Jos kaapeli sisältää orgaanisia pinnoitteita (muoveja), orgaaniset pinnoitteet on oltava poistettu parhaalla käytävissä olevalla tekniikalla;— Tynnyrit ja säiliöt on oltava tyhjennetty.— Sellaisiin jätteisiin, joita ei ole mainittu 1 alakohdassa, sisältyvät vaaralliset aineet on oltava poistettu tehokkaasti toimivaltaisen viranomaisen hyväksymässä prosessissa.	

⁽¹⁾ EYVL L 159, 29.6.1996, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 226, 6.9.2000, s. 3.

⁽³⁾ EUVL L 158, 30.4.2004, s. 7.

⁽⁴⁾ EUVL L 37, 13.2.2003, s. 24.

⁽⁵⁾ EYVL L 269, 21.10.2000, s. 34.

LIITE II

4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vaatimustenmukaisuusilmoitus jätteeksi luokittelun päättymistä koskevien arviointiperusteiden noudattamisesta

1.	Kupariromun tuottaja/tuoja Nimi: Osoite: Yhteyshenkilö: Puhelin: Faksi: Sähköposti:
2.	a) Romumetalliluokan nimi tai koodi toimialan eritelmän tai standardin mukaisesti: b) Tarvittaessa asiakkaan eritelmän tärkeimmät tekniset määritelmät, kuten koostumus, koko, tyyppi ja ominaisuudet:
3.	Romumetallilähetys on 2 kohdan a alakohdassa mainitun toimialan eritelmän tai standardin mukainen tai 2 kohdan b alakohdassa mainitun asiakkaan laatiman eritelmän mukainen.
4.	Lähetysten suuruus kiloina:
5.	Radioaktiivisuutta koskeva testaustodistus on laadittu radioaktiivisen romumetallin valvontaa ja siihen liittyviä toimintamenettelyjä koskevien kansallisten tai kansainvälisten sääntöjen mukaisesti:
6.	Romumetallin tuottaja soveltaa komission asetuksen (EU) N:o 715/2013 mukaista hallintajärjestelmää, jonka on todentanut vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos tai ympäristötodentaja tai kun kyseessä on romumetalli, joka on lakannut olemasta jätettä ja tuodaan unionin tullialueelle, riippumaton todentaja.
7.	Romumetallilähetys täyttää asetuksen (EU) N:o 715/2013 3 artiklan 1–3 kohdassa tarkoitettujen arviointiperusteiden.
8.	Romumetallin tuottajan/tuojan vakuutus: Vakuutan, että annetut tiedot ovat parhaan tietämykseni mukaan täsmälliset ja oikeat. Nimi: Päiväys: Allekirjoitus: